SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA M. POIARESA MADURA,

predstavljeni 13. julija 2006 [1]

1. Sodišče mora odločiti o pritožbi, ki jo je Komisija Evropskih skupnosti vložila zoper sodbo Sodišča prve stopnje Evropskih skupnosti z dne 12. julija 2005 v zadevi De Bry proti Komisiji (v nadaljevanju: izpodbijana sodba) [2], v kateri je to sodišče ugodilo predlogu za razglasitev ničnosti odločbe z dne 26. maja 2003 o kariernem ocenjevalnem poročilu tožeče stranke (v nadaljevanju: KOP) za obdobje od 1. julija 2001 do 31. decembra 2002, predvsem ker je bilo to poročilo sprejeto ob kršitvi pravic uradnika do obrambe.

2. Čeprav so dejstva te zadeve razmeroma preprosta, mora Sodišče zaradi razloga, ki ga je navedla pritožnica, natančneje določiti obseg pravic uradnika do obrambe, ki mu jih morajo zagotoviti njegovi nadrejeni, pristojni za ocenjevanje.

1 – Jezik izvirnika: portugalščina.

2 – T-157/04, ZOdl. JU, str. I-A-199, II-901.

I – Okvir pritožbe

A – *Upoštevni akti*

3. V skladu s členom 43 Kadrovskih predpisov za uradnike Evropskih skupnosti (v nadaljevanju: Kadrovski predpisi) se najmanj enkrat na dve leti za vsakega uradnika, razen za uradnike naziva A1 ali A2, pripravi periodično poročilo o sposobnostih, učinkovitosti in vedenju v službi, kakor predvidi vsaka institucija.

4. Komisija je 26. aprila 2002 sprejela sklep o splošnih določbah za izvajanje člena 43 Kadrovskih predpisov (v nadaljevanju: SDI), ki v členu 1 določa pripravo periodičnega poročila z naslovom „Karierno ocenjevalno poročilo o sposobnostih, učinkovitosti in vedenju v službi vseh stalnih uslužbencev“.

5. Pomembne elemente ocenjevalnega postopka, kakor izhajajo iz teh zakonskih predpisov, lahko povzamemo tako.

6. Akterji tega postopka so, prvič, ocenjevalec, ki je običajno vodja enote kot neposredni nadrejeni ocenjevanega uradnika (člen 3(1) SDI), drugič, potrjevalec, ki je običajno direktor kot neposredni nadrejeni ocenjevalca (člena 2(2) in 3(1) SDI), ter, nazadnje, ocenjevalec na prvi stopnji, ki je običajno generalni direktor kot neposredni nadrejeni potrjevalca (člen 2(4) SDI).

7. Ocenjevalni postopek je opisan v členih 7 in 8 SDI. Začne se s tem, da se ocenjevani uradnik sam oceni, kar se vključi v končno poročilo. Nato se začne pogovor med uslužbencem in ocenjevalcem, ki pripravi poročilo in ga posreduje zainteresirani osebi. Ta bodisi podpiše in vrne poročilo, ki ga nato podpiše ocenjevalec in sopodpiše potrjevalec, s čimer postane dokončno, ali pa zahteva pogovor s potrjevalcem, po katerem ta potrdi ali spremeni poročilo. Če uslužbenec, ki se ocenjuje, ni zadovoljen z odločitvijo potrjevalca, lahko od njega zahteva, naj zadevo predloži paritetnemu odboru za ocenjevanje (v nadaljevanju: POO). Naloga POO je preveriti, ali je KOP sestavljeno pravično, objektivno in v skladu z običajnimi ocenjevalnimi standardi. V zvezi s tem izda obrazloženo mnenje, na podlagi katerega ocenjevalec na prvi stopnji spremeni ali potrdi KOP, pri čemer mora obrazložiti svojo odločitev, če odstopa od priporočil iz tega mnenja.

8. Komisija je julija 2002 zaposlenim poslala dokument z naslovom „Sistem za ocenjevanje razvoja kariere uslužbencev – Vodnik“ (v nadaljevanju: vodnik za ocenjevanje).

B – *Dejstva v sporu o glavni stvari*

9. Uradnik Komisije naziva A5 J. De Bry je bil ocenjen v KOP za obdobje od 1. julija 2001 do 31. decembra 2002, ki ga je ocenjevalec nato po pogovoru, opravljenem 30. januarja 2003, potrdil 18. februarja 2003, potrjevalec pa ga je potrdil isti dan.

10. J. De Bry je 25. februarja 2003 zahteval revizijo svoje ocene. Potrjevalec je po pogovoru, opravljenem 11. marca 2003, 19. marca 2003 spremenil nekaj pojasnjevalnih pripomb, vendar so dodeljene ocene ostale nespremenjene. V poglavju „Vedenje v službi“ je dodal predvsem naslednjo pripombo:

„J. De Bry je vedno na razpolago za dokončanje svojega dela z nadurami med tednom oziroma konec tedna. Vendar ta razpoložljivost zunaj rednega delovnega časa pogosto sovpada z nespoštovanjem rednega urnika.“

11. J. De Bry se je 26. marca 2003 pritožil zoper oceno. Ocenjevalec na prvi stopnji je po priporočilu POO z odločbo z dne 26. maja 2003 zavrnil pritožbo tožeče stranke in odločil, da je sporno KOP dokončno.

12. J. De Bry je z dopisom z dne 26. avgusta 2003 vložil pritožbo na podlagi člena 90(2) Kadrovskih predpisov. Organ, pristojen za imenovanje (v nadaljevanju: OPI), je to pritožbo zavrnil z odločbo z dne 6. januarja 2004. J. De Bry je to odločbo prejel 12. januarja 2004.

13. J. De Bry je v sodnem tajništvu Sodišča prve stopnje Evropskih skupnosti 22. aprila 2004 na podlagi člena 236 ES vložil tožbo za razglasitev ničnosti KOP z dne 26. maja 2003.

C – *Izpodbijana sodba*

14. Tožeča stranka je v podporo predlogom za razglasitev ničnosti navedla predvsem tožbeni razlog, ki se je nanašal na kršitev pravic do obrambe. Ta kršitev naj bi bila posledica tega, da je bil očitek o neupoštevanju „rednega“ delovnega urnika omenjen v pojasnjevalni pripombi v poglavju spornega KOP z naslovom „Vedenje v službi“, medtem ko tožeča stranka v ocenjevalnem obdobju ni bila deležna opozoril, na podlagi katerih bi lahko predstavila svoje stališče in razumela to pripombo potrjevalca. Povedano drugače, tožeča stranka je trdila, da ker ni imela priložnosti izraziti stališča o natančno določenih zamudah, ki bi se ji lahko pripisale, domnevne netočnosti ni mogoče upoštevati v njeni oceni.

15. Sodišče prve stopnje je na podlagi utemeljitve, predstavljene v točkah od 79 do

94 sodbe, ugodilo temu tožbenemu razlogu in zato razglasilo ničnost odločbe, s katero je bilo odobreno sporno KOP.

16. V skladu z izpodbijano sodbo je namen člena 26 Kadrovskih predpisov, ki za uradnike pomeni pravico do obrambe, preprečiti, da bi odločbe – kakršna je odločba, s katero je KOP postalo dokončno –, ki vplivajo na njihov upravni status in kariero, temeljile na dejstvih v zvezi z njihovim vedenjem, ki niso navedena v osebnem spisu in s katerimi zainteresirane osebe niso bile seznanjene, ter da se tem osebam tako ne bi omogočila primerna predstavitev njihovih stališč o takih dejstvih.

17. Po mnenju Sodišča prve stopnje iz tega sledi, da morajo biti dejstva, ki so bila podlaga za vrednostne sodbe, neugodne za ocenjevanega uradnika, zato da se lahko uporabijo proti njemu, zapisana v „dokumentih“ v smislu člena 26 Kadrovskih predpisov, ki so bili predhodno vloženi v njegov osebni spis ali je bil uradnik vsaj seznanjen z njimi. Da bi J. De Bryju omogočili učinkovito zaščito interesov, tako da bi izpodbijal ta očitek ali popravil svoje vedenje v službi, da bi dobil dobro oceno, bi moral biti pravočasno, to je v razumnem času od očitanega dejanja, pisno opozorjen o svoji netočnosti.

18. To še toliko bolj velja, nadaljuje Sodišče prve stopnje, ker je ta očitek v nasprotju s prejšnjo oceno, saj se je „osebni stil glede delovnega urnika“ J. De Bryja v prejšnjem ocenjevalnem poročilu štel za neoporečnega in je bil celo vzrok za najvišjo oceno.

19. Nazadnje, Sodišče prve stopnje poudarja, da je obveznost uradnikovih nadrejenih, da sproti zapišejo vsa dejanja, ki bi se lahko v KOP, ki ga je treba pripraviti, uporabila zoper tega uradnika, določena v vodniku za ocenjevanje, ki si ga je Komisija določila kot pravilo ravnanja. V tem vodniku je poudarjeno, da noben element ocenjevanja ne sme presenetiti zainteresirane osebe. Zato se v vodniku vztraja pri potrebi po povratnih informacijah v celotnem ocenjevalnem obdobju, ki se morajo nanašati na natančno določena ravnanja in se posredovati kakor hitro je mogoče, da so zainteresirane osebe sproti obveščene o tem, kaj se misli o njihovem vedenju. Vodnik poziva tudi ocenjevalce, naj v celotnem ocenjevalnem obdobju zbirajo delovne primere in hranijo kopije ali naredijo zapiske.

20. Sodišče prve stopnje nato opozarja, da je ta kršitev pravic do obrambe lahko vplivala na oceno, dodeljeno uradniku (glej točke od 92 do 94 izpodbijane sodbe), in je posledično ugodilo tožbenemu razlogu.

21. Skratka, Sodišče prve stopnje je v bistvu odločilo, da spoštovanje pravic do obrambe ocenjevanega uradnika zahteva, naj se dejstva, ki se nato uporabijo kot podlaga za vrednostne sodbe v ocenjevalnem poročilu, zato da se lahko uporabijo proti njemu, predhodno v obliki pisnih opozoril zapišejo v „dokumentih“ v smislu člena 26 Kadrovskih predpisov, vloženih v osebni spis uradnika, ali da je uradnik vsaj seznanjen z njimi. Samo soočenje uradnika na podlagi pisnega opozorila z ugotovitvijo njegove netočnosti, in to pravočasno, to je v razumnem roku od očitanega dejanja, bi mu lahko omogočilo učinkovito zaščito interesov, tako da bi ta očitek izpodbijal ali upošteval, čeprav samo zato, da bi dobil dobro oceno.

II – Analiza pritožbe

22. Komisija v podporo pritožbi navaja edini pritožbeni razlog, ki se nanaša na to, da naj bi Sodišče prve stopnje napačno presodilo obseg spoštovanja pravic do obrambe. Niti splošno načelo spoštovanja pravic do obrambe niti člen 26 Kadrovskih predpisov, ki je posebna potrditev tega načela, naj ocenjevalcem ne bi prepovedovala, da v KOP upoštevajo dejanja v breme ocenjevanega uradnika, ki predhodno niso bila zapisana in pravočasno sporočena temu uradniku.

23. Zaradi utemeljitve, ki jo je navedla pritožnica, moram preučiti, ali bi lahko Komisija na podlagi načela spoštovanja pravic do obrambe, člena 26 Kadrovskih predpisov in/ali vodnika za ocenjevanje upoštevala očitek v zvezi z delovnim urnikom J. De Bryja samo pod pogojem, kot je odločilo Sodišče prve stopnje, da je bil predhodno vpisan v „dokument“, vložen v osebni spis zainteresirane osebe ali vsaj posredovan tej osebi, da bi lahko ta oseba na podlagi tega pisnega opozorila izpodbijala utemeljenost tega očitka ali izboljšala vedenje, da bi dobila dobro oceno.

24. Povedano drugače, bistveno vprašanje v tej zadevi je: ali je možnost upoštevati očitek odvisna od predhodne sistematične sestavitve „dokumenta“ v smislu člena 26 Kadrovskih predpisov in prav tako predhodnega posredovanja tega očitka zainteresirani osebi ali pa je treba posredovati samo že obstoječe „dokumente“ v zvezi s tem očitkom?

A – *Obseg člena 26 Kadrovskih predpisov*

25. Člen 26, prvi in drugi odstavek, Kadrovskih predpisov določa:

„Osebni spis uradnika obsega:

(a) vse dokumente v zvezi z njegovim upravnim statusom in vsa poročila glede njegovih sposobnosti, učinkovitosti in vedenja;

(b) vse uradnikove pripombe na te dokumente.

Dokumenti se vpisujejo, številčijo in vlagajo po zaporednem vrstnem redu; institucija dokumentov iz pododstavka (a) ne more uporabiti proti uradniku ali se nanje sklicevati, razen v primeru, da so ga z njimi seznanili pred vložitvijo.“

26. Iz ustaljene sodne prakse izhaja, da je namen teh določb člena 26 Kadrovskih predpisov „zagotoviti pravico do obrambe zadevnemu uradniku, tako da se prepreči, da odločbe, ki jih sprejme OPI in vplivajo na njegov upravni status in kariero, ne temeljijo na dejstvih o njegovem vedenju, ki niso bila vložena v njegov osebni spis“ in zainteresirana oseba z njimi ni bila seznanjena. [3]

27. Strinjam se s Sodiščem prve stopnje (glej točko 81 izpodbijane sodbe), da odločba, s katero KOP postane dokončno, spada na področje uporabe člena 26 Kadrovskih predpisov.

28. Dejstvo, da so ocenjevalna poročila, potem ko se sprejmejo, v tej določbi omenjena kot elementi osebnega spisa in morajo biti obvezno v tem spisu, [4] ne preprečuje, da je njihovo sprejetje odvisno od pravila o osebnem spisu, ker morajo biti vsi „dokumenti“, ki jih uprava uporabi za pripravo takega poročila, predhodno vloženi v osebni spis ocenjevanega uradnika.

3 – Sodba z dne 7. oktobra 1987 v zadevi Strack proti Komisiji (140/86, Recueil, str. 3939, točka 7). Za skoraj podobno formulacijo glej sodbe Sodišča z dne 28. junija 1972 v zadevi Brasseur proti Parlamentu (88/71, Recueil, str. 499, točka 11), z dne 12. februarja 1987 v zadevi Bonino proti Komisiji (233/85, Recueil, str. 739, točka 11) in z dne 12. novembra 1996 v zadevi Ojha proti Komisiji (C-294/95 P, Recueil, str. I-5863, točka 57) ter sodbi Sodišča prve stopnje z dne 5. decembra 1990 v zadevi Marcato proti Komisiji (T-82/89, Recueil, str. II-735, točka 78) in z dne 29. februarja 1996 v zadevi Lopes proti Sodišču (T-547/93, RecFP, str. I-A-63 in II-185, točka 80).

4 – Glej zgoraj navedeni sodbi Bonino proti Komisiji in Lopes proti Sodišču, točka 82, ter sodbo Sodišča prve stopnje z dne 30. novembra 1993 v zadevi Perakis proti Parlamentu (T-78/92, Recueil, str. II-1299, točka 29).

29. In v zvezi s tem ni pomembno, ali so lahko ocenjevalci obravnavani kot „OPI“ v smislu zgoraj navedene sodne prakse. Poleg tega redkeje uporabljena formulacija zahteva, naj se procesno jamstvo iz člena 26 Kadrovskih predpisov širše upošteva pri vseh odločbah, ki jih sprejme „uprava“ in vplivajo na upravni status in kariero uradnika. [5]

30. Uporabo člena 26 Kadrovskih predpisov zahteva obstoj odločbe, ki vpliva na upravni status in kariero uradnika. To je nesporno v primeru odločbe, s katero KOP postane dokončno. Kot je opozorilo Sodišče prve stopnje (glej točko 6 izpodbijane sodbe), sta ocenjevanje in napredovanje povezana, ker uradnik načeloma napreduje, kadar vsota njegovih točk za delovno uspešnost, ki ustrezajo oceni iz KOP, na eni strani, in prednostnih točk, dodeljenih v postopku napredovanja, na drugi strani, dodeljenih v enem ali več ocenjevalnih obdobjih, preseže prag za napredovanje. Sodišče prve stopnje je tudi že imelo priložnost odločiti, da je treba ocenjevalno poročilo pripraviti ob upoštevanju določb člena 26 Kadrovskih predpisov. [6]

31. Če odločitev o dokončnem sprejetju KOP res spada na področje uporabe pravila o osebnem spisu, je treba še ugotoviti, ali to pravilo nalaga, da se lahko dejanske ugotovitve uporabljajo kot podlaga za slabe vrednostne sodbe, navedene v ocenjevalnem poročilu, samo če so bile predhodno vpisane v „dokumente“ v smislu člena 26 Kadrovskih predpisov, predhodno vložene v osebni spis ocenjevanega uradnika, ali so mu bile vsaj posredovane.

32. Sodišče prve stopnje je odločilo tako, ko je menilo, da morajo biti, ker je cilj člena 26 Kadrovskih predpisov preprečiti, da bi odločbe, ki vplivajo na upravni status in kariero uradnika, temeljile na dejstvih o njegovem vedenju, ki niso navedena v osebnem spisu, vsa dejstva, na katerih temelji vrednostna sodba, neugodna za ocenjevanega uradnika, predhodno vpisana v „dokument“ v smislu člena 26 Kadrovskih predpisov, ki je vložen v osebni spis tega uradnika ali je uradniku vsaj posredovan v razumnem roku od očitanega dejanja.

33. Na podlagi take razlage je treba za možnost upoštevanja obremenilnega dejstva v ocenjevalnem poročilu uradnika določiti, da se predhodno sistematično sestavi „dokument“ v obliki pisnega opozorila.

5 – Glej zlasti sodbo Sodišča prve stopnje z dne 18. junija 1996 v zadevi Vela Palacios proti ESO (T-293/94, RecFP, str. I-A-305 in II-893, točka 37).

6 – *Ibidem*, točke od 36 do 38.

34. Vendar se zdi, da to ni smisel sodne prakse Sodišča. Sodišče prve stopnje se sklicuje na sodbo Strack proti Komisiji [7] (glej točko 84 izpodbijane sodbe). Res je, da je v zvezi s postopkom priznavanja poklicne bolezni odločilo, da morajo biti dejanske zdravstvene ugotovitve navedene v osebnem spisu, „če so dejstva, ki jih navajajo, podlaga za poročila o sposobnostih, učinkovitosti in vedenju uradnika“ [8]. Vendar iz iste sodbe izhaja, da so bile te zdravstvene ugotovitve vpisane v dokumentih, Sodišče pa je samo opozorilo, da bi morali biti taki dokumenti v nasprotju s trditvijo Komisije, čeprav spadajo pod zdravniško molčečnost, vloženi v osebni spis, ker naj bi dejstva, navedena v njih, lahko vplivala na upravni status ali potek kariere uradnika. [9]

35. Sodišče je razveljavilo tudi odločbo o imenovanju tekmeca, ker poročilo o poskusni dobi tožeče stranke, na katerem je temeljil sporni ukrep, ni bilo vloženo v njen osebni spis, da bi se ji omogočilo, da izrazi pripombe v zvezi s tem, kar je bila kršitev člena 26 Kadrovskih predpisov. [10] Zaradi sprejetja ob neupoštevanju člena 26, drugi odstavek, Kadrovskih predpisov je bila za nezakonito razglašena tudi odločba o predčasni razporeditvi uradnika v interesu službe, ki je temeljila na poročilu, ki ni bilo vloženo v osebni spis niti ni bilo predhodno posredovano temu uradniku. [11]

36. Sodna praksa Sodišča prve stopnje zahteva še, naj se *obstoječi* dokumenti vložijo v osebni spis ali vsaj posredujejo zainteresirani osebi. Sodniki na prvi stopnji so tako kršitev člena 26 Kadrovskih predpisov videli v tem, da so mnenja nadrejenih, s katerimi je bilo opravljeno posvetovanje v postopku napredovanja ali premestitve, poleg presoj iz primerjave kandidatur vsebovala elemente o usposobljenosti, primernosti in vedenju kandidata, ki predhodno niso bili vloženi v njegov osebni spis niti mu niso bili sporočeni. [12] Razsodili so še, da člen 26 Kadrovskih predpisov nalaga, naj se v osebni spis vloži vmesno ocenjevalno poročilo o kakovosti dela tožeče stranke, če se lahko uporabi za pripravo naslednjega ocenjevalnega poročila. [13]

37. Kot vidimo, je splošna usmeritev sodne prakse v zvezi s pravilom o vodenju osebnih

7 – Zgoraj navedena.

8 – *Ibidem*, točka 13.

9 – *Ibidem*, točke od 4 do 14.

10 – Glej zgoraj navedeno sodbo Bonino proti Komisiji.

11 – Glej zgoraj navedeno sodbo Ojha proti Komisiji.

12 – Glej zgoraj navedeno sodbo Perakis proti Parlamentu, točke od 28 do 32. Za tako rešitev glej tudi sodbo Sodišča prve stopnje z dne 30. novembra 1993 v zadevi Tsirimokos proti Parlamentu (T-76/92, Recueil, str. II-1281, točki 34 in 35) in zgoraj navedeno sodbo Lopes proti Sodišču, točki 81 in 82.

13 – Glej zgoraj navedeno sodbo Vela Palacios proti ESO, točke od 36 do 38.

spisov nedvoumna. Iz tega sledi, da je treba vsak zapis dejstva o vedenju uradnika šteti za „dokument“ v smislu člena 26 Kadrovskih predpisov in ga kot takega vložiti v osebni spis ali vsaj predhodno posredovati zainteresirani osebi. Nasprotno, kolikor vem, nič v sodni praksi [14] ne zagovarja take razlage člena 26 Kadrovskih predpisov, po kateri je obremenilno dejstvo podlaga za odločbo, ki vpliva na upravni status ali kariero uradnika, samo, če je bilo predhodno vpisano v „dokument“.

38. Ne da bi izključil možnost neupoštevanja besedila te določbe, se torej strinjam s Komisijo, da člen 26, drugi odstavek, Kadrovskih predpisov predpostavlja obstoj dokumentov v smislu prvega odstavka, točka (a), tega člena, vendar ne potrjuje obveznosti priprave takih dokumentov.

14 – Razen ene izjeme, ki pa se ne zdi tako prepričljiva. Sodišče je v zgoraj navedeni sodbi Marcato proti Komisiji, točke od 73 do 81, razglasilo za nično odločbo OPI o seznamu uradnikov, ki si najbolj zaslužijo napredovanje, na podlagi osnutka, ki ga je pripravil odbor za napredovanja, ker naj bi ta preučil vedenje tožeče stranke na podlagi ustnih izjav zastopnika generalnega direktorja, medtem ko bi na podlagi člena 26 Kadrovskih predpisov morale biti te izjave zaradi pomena, ki so ga imele, takoj vpisane in vložene v osebni spis tožeče stranke, katere vpis na navedeni seznam je bil zavrnjen. Vseeno se zdi, da iz obrazložitve Sodišča izhaja, da to rešitev pojasnjuje dejstvo, da tožeča stranka ni imela možnosti, da odboru za napredovanje predstavi pripombe o izjavah zastopnika generalnega direktorja, in je zato njena pravica do obrambe kršena.

B – *Obseg načela spoštovanja pravic do obrambe*

39. Čeprav besedilo člena 26 Kadrovskih predpisov tega ne nalaga, je treba zdaj preučiti, ali razlaga te določbe z vidika načela spoštovanja pravic do obrambe ali to načelo samo ne zahteva, naj je neko dejstvo lahko podlaga za slabo oceno v ocenjevalnem poročilu uradnika samo, če je bilo predhodno vpisano v „dokument“ ali vsaj v obliki pisnih opozoril v ocenjevalnem obdobju v razumnem roku posredovano uradniku.

40. Sodišče prve stopnje razlago pravila o osebnem spisu, ki jo sprejema, postavlja v širši okvir spoštovanja pravic do obrambe (glej točko 79 izpodbijane sodbe).

41. Ustaljena sodna praksa namreč opozarja, da je „spoštovanje pravic do obrambe v vseh postopkih, začetih zoper osebo, ki se lahko končajo s sprejetjem akta, ki posega v položaj te osebe, temeljno načelo prava Skupnosti“ [15]. To načelo se uporablja za protidampinške

15 – Glej na primer sodbi Sodišča z dne 14. februarja 1990 v zadevi Francija proti Komisiji, imenovana „Boussac Saint Frères“ (C-301/87, Recueil, str. I-307, točka 29), in z dne 29. junija 1994 v zadevi Fiskano proti Komisiji (C-135/92, Recueil, str. I-2885, točka 39) ter sodbi Sodišča prve stopnje z dne 19. junija 1997 v zadevi Air Inter proti Komisiji (T-260/94, Recueil, str. II-997, točka 59) in z dne 8. marca 2005 v zadevi Vlachaki proti Komisiji (T-277/03, ZOdl. JU, str. I-A-57 in II-243, točka 64).

postopke [16], postopke na področju konkurence [17], državne pomoči [18] in seveda na področju prava javnih uslužbencev [19].

42. Namen tega načela – kot vsakega splošnega pravnega načela – je nadomestiti neobstoj aktov, ki zagotavljajo pravice do obrambe, ali odpraviti njihove pomanjkljivosti, ker se uporablja, „celo če ne obstajajo predpisi o zadevnem postopku“ [20] ali „celo če ne obstajajo posebni predpisi“ [21]. Torej lahko nalaga večje postopkovne zahteve, kot so predvidene v aktih za zagotovitev varstva pravic do obrambe.

43. To še toliko bolj velja, kadar ima – kot v primeru ocenjevalcev, ki morajo oceniti uslužbence – avtor akta široko diskrecijsko pravico, katere izvajanje je zato predmet samo omejenega nadzora. [22] V takem primeru sodišče Skupnosti namreč poveča formalne in postopkovne zahteve, ki jih določa za pripravo akta. Kot je bilo razsojeno, „kadar ima uprava tako diskrecijsko pravico, je pomen upoštevanja jamstev, podeljenih s pravnim redom Skupnosti, […] še toliko bolj pomemben. Med temi jamstvi sta predvsem […] pravica zainteresirane osebe, da izrazi svoje stališče, in pravica, da je odločba zadostno obrazložena“ [23].

44. Vemo, da to načelo na splošno „zahteva, da morajo imeti vse osebe, zoper katere se lahko sprejme odločba, ki posega v položaj, možnost primerno predstaviti svoje stališče o elementih, ki so se v njihovo breme upoštevali za utemeljitev te odločbe“ [24].

45. Ali morajo biti zato, kot je menilo Sodišče prve stopnje, obremenilna dejstva,

16 – Glej na primer sodbi z dne 27. junija 1991 v zadevi Al-Jubail Fertilizer proti Svetu (C-49/88, Recueil, str. I-3187) in z dne 3. oktobra 2000 v zadevi Industrie des poudres sphériques proti Svetu (C-458/98 P, Recueil, str. I-8147).

17 – Sodba z dne 13. februarja 1979 v zadevi Hoffmann-La Roche proti Komisiji (85/76, Recueil, str. 461).

18 – Glej sodbo z dne 10. julija 1986 v zadevi Belgija proti Komisiji (234/84, Recueil, str. 2263) in zgoraj navedeno sodbo Boussac Saint Frères.

19 – Glej sodbo Sodišča prve stopnje z dne 23. januarja 2002 v zadevi Reynolds proti Parlamentu (T-237/00, Recueil, str. II-163) in zgoraj navedeno sodbo Vlachaki proti Komisiji.

20 – Zgoraj navedeni sodbi Belgija proti Komisiji, točka 27, in Air Inter proti Komisiji, točka 59.

21 – Zgoraj navedena sodba Vlachaki proti Komisiji, točka 64. Ali „celo če predpisi o zadevnem postopku ne vsebujejo izrecne določbe v ta namen“ (zgoraj navedena sodba Reynolds proti Parlamentu, točka 87).

22 – Glej v tem smislu sodbo Sodišča z dne 5. maja 1983 v zadevi Ditterich proti Komisiji (207/81, Recueil, str. 1359, točka 13) in sodbo Sodišča prve stopnje z dne 7. maja 2003 v zadevi Den Hamer proti Komisiji (T-278/01, RecFP, str. I-A-139 in II-665, točka 58).

23 – Glej sodbo z dne 21. oktobra 1992 v zadevi Maurissen proti Računskemu sodišču (T-23/91, Recueil, str. II-2377, točka 41), v kateri Sodišče prve stopnje v primeru postopka ocenjevanja uradnika ponavlja rešitev, ki je bila prvotno sprejeta v posebnem okviru skupne carinske tarife (glej sodbo z dne 21. novembra 1991 v zadevi Technische Universität München, C-269/90, Recueil, str. I-5469, točka 14).

24 – Glej na primer zgoraj navedeni sodbi Reynolds proti Parlamentu, točka 101, in Vlachaki proti Komisiji, točka 64. Za nekoliko drugačno, a enakovredno formulacijo glej sodbo z dne 21. septembra 2000 v zadevi Mediocurso proti Komisiji (C-462/98 P, Recueil, str. I-7183, točka 36).

uporabljena kot podlaga za ocenjevalno poročilo, zapisana in posredovana ocenjevanemu uradniku, v razumnem roku od njihovega nastanka?

46. Pritožnica vidi v tem stališču neupoštevanje obsega načela spoštovanja pravic do obrambe. Po njenem mnenju se pravice do obrambe izvajajo samo v samem postopku, ki se lahko konča s sprejetjem akta, ki posega v položaj, in ne vključujejo obveznosti, da avtor takega akta zadevno osebo opozori pred začetkom takega postopka.

47. Ta pritožbeni razlog se mi zdi utemeljen. Pri spoštovanju pravic do obrambe je namreč pomembno, da zadevna oseba „*primerno*“ predstavi svoje stališče o dejstvih, uporabljenih proti njej. Povedano drugače, potrebno in dovolj je, da lahko pripombe izrazi, ko so lahko koristne za njene pravice do obrambe, torej ko bi še lahko spremenile oceno avtorja akta in tako vplivale na negativno vsebino akta, ki ga ta želi sprejeti.

48. Ocenjevalni postopek je v celoti kontradiktoren, tako da ocenjevanemu uradniku zagotavlja pravico do obrambe. Svoje stališče lahko ta izrazi v več fazah, preden je ocenjevalno poročilo dokončno. Naj torej spomnim [25], da se postopek začne s pogovorom med uradnikom in ocenjevalcem; da lahko uradnik, če ni zadovoljen s poročilom, ki ga nato pripravi ocenjevalec, zahteva pogovor s potrjevalcem, po tem pogovoru pa lahko potrjevalec spremeni poročilo; in nazadnje, da lahko uradnik, če ni zadovoljen z odločitvijo potrjevalca, vloži obrazloženo pritožbo pri POO, ki izda mnenje, na podlagi katerega potrjevalec na prvi stopnji dokončno sestavi ocenjevalno poročilo. Poleg tega je nesporno, da je v tej zadevi potrjevalec po pogovoru z J. De Bryjem spremenil nekatere pojasnjevalne pripombe ocenjevalca.

49. Poleg tega sodna praksa nalaga spoštovanje pravic do obrambe, ki je možnost, ponujena naslovniku odločbe, ki znatno vpliva na njegove interese, da primerno predstavi svoje stališče *šele*, ko se *začne* postopek, ki se lahko konča s tako odločbo. To je razvidno že iz uporabljene formulacije, po kateri se spoštovanje pravic do obrambe zahteva „*v vsakem* postopku, ki se uvede zoper osebo in se lahko konča z aktom, ki posega v njen položaj“ [26]. Sodišče je posebej opozorilo, da je treba v protidampinških postopkih zainteresiranim podjetjem omogočiti, da predstavijo svoje stališče „*med*

25 – Glej točko 7 sklepnih predlogov.

26 – Moj poudarek (glej zgoraj navedene reference, točka 41 sklepnih predlogov).

upravnim postopkom“ [27]. Sodišče je v zvezi s poročilom Računskega sodišča, ki tudi lahko vsebuje negativne vrednostne sodbe o osebi, pojasnilo, da mora biti poimensko navedena oseba v skladu z načelom kontradiktornosti pozvana, naj predstavi svoje stališče o odlomkih, ki jo zadevajo in „naj“ bi se vključili v to poročilo, preden se to poročilo „dokončno sprejme“ [28]. Prav tako je bilo odločeno, da se upoštevanje kontradiktornosti, ki je pomemben element pravic do obrambe, v postopkih na področju konkurence zahteva šele od obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah, poslanega podjetju, zoper katero se je začel postopek, in ne že v fazi predhodne preiskave. [29] Nazadnje in predvsem pa je že Sodišče prve stopnje zavrnilo razlog, ki se nanaša na kršitev pravic do obrambe in je bil naveden zoper odločbo o sprejetju ocenjevalnega poročila, ker je tožečo stranko zaslišal ocenjevalec na prvi stopnji, ker je ta stranka imela možnost zadevo predložiti paritetnemu ocenjevalnemu odboru in je temu odboru predložila obsežne pripombe. [30]

50. Samo izjemoma edini razlog, da se uradniku omogoči, da primerno izrazi svoje stališče o obremenilnih dejstvih, ki se lahko upoštevajo v odločbi, ki vpliva na njegov upravni status ali kariero, predpostavlja, da morajo biti ta dejstva predhodno vpisana v dokument, ki se mu mora posredovati v razumnem času od očitanega dejanja. To mora biti postopek, ki se lahko konča s sprejetjem odločbe, ki posega v položaj, in sicer ne ponuja druge možnosti za primerno predstavitev stališč o teh dejstvih. [31] Kot sem dokazal, v tej zadevi ni tako.

51. Sodišče prve stopnje vseeno trdi, da lahko ocenjevani uradnik v ocenjevalnem postopku zadostno predstavi svoje stališče samo glede vrednostnih sodb v pravem pomenu, to je pojasnjevalnih pripomb in ocene kot številčnega prikaza teh pripomb, ne pa glede dejstev, uporabljenih kot podlaga za vrednostne sodbe (glej točki 82 in 83 izpodbijane sodbe). Povedano drugače, J. De Bry se ni mogel zagovarjati pred očitki o netočnosti, to je ugotovitvijo, zaradi katere se je poslabšala pohvalna ocena, po kateri je bil „vedno na razpolago za dokončanje svojega dela z nadurami med tednom oziroma konec tedna“.

52. Priznam, da ne razumem dobro primernosti razlike glede spoštovanja pravic do obrambe. Neupoštevanje običajnega delovnega urnika se lahko ugotovi ter se lahko potrdi ali ne, vendar se o tem ne razpravlja.

27 – Zgoraj navedena sodba Industrie des poudres sphériques proti Švetu, točka 99 (moj poudarek).

28 – Sodba z dne 10. julija 2001 v zadevi Ismeri Europa proti Računskemu sodišču (C-315/99 P, Recueil, str. I-5281, točki 29 in 30).

29 – Glej sodbo z dne 21. septembra 1989 v združenih zadevah Hoechst proti Komisiji (46/87 in 227/88, Recueil, str. 2859, točki 15 in 16).

30 – Glej zgoraj navedeno sodbo Den Hamer proti Komisiji, točka 73.

31 – Glej opombo 14.

Kar zadeva morebitno utemeljitev netočnosti, ki bi jo J. De Bry lahko navedel, da bi se izognil slabi oceni, je za učinkovitost njegove pravice do obrambe dovolj, če to utemeljitev predstavi v ocenjevalnem postopku.

53. Kot pravilno trdi Komisija, obveznost, ki bi se naložila ocenjevalcu, da ocenjevanega uradnika pisno opozori o vseh dejstvih, ki se v ocenjevalnem poročilu lahko uporabijo proti njemu, v razumnem roku od storitve dejanj, bi v resnici temeljito spremenila sam pomen pravice do izjave. Ta pravica ne bi bila več izraz pravice do obrambe, ampak bi se spremenila v pravico biti opozorjen. Taka pravica ne bi bila več pravica do tega, da se zadevni osebi omogoči primerna predstavitev njenega stališča o dejstvih, uporabljenih proti njej za utemeljitev akta, ki posega v njen položaj, ampak da se tej osebi omogoči, da ravna tako, da pogoji za sprejetje take odločitve ne bi bili izpolnjeni. Priznanje, da procesno jamstvo pravice do izjave tako presega okvir spoštovanja pravic do obrambe, poleg tega izhaja iz obrazložitve izpodbijane sodbe. Sodišče prve stopnje v točki 86 sodbe namreč trdi, da bi lahko tožeča stranka, že če bi pravočasno prejela pisno opozorilo o netočnosti, primerno zagovarjala svoje interese, tako da bi izpodbijala ta očitek ali ga upoštevala za izboljšanje svojega vedenja v službi. Kot sem poudaril zgoraj, se lahko ta očitek primerno izpodbija tudi še v ocenjevalnem postopku. In izboljšanje vedenja v službi je cilj, ki presega področje spoštovanja pravic do obrambe.

54. Podobnemu cilju je v resnici namenjeno tudi ocenjevalno poročilo. Kot je priznalo že Sodišče prve stopnje, lahko pripombe v ocenjevalnem poročilu „pomagajo uradniku, da po potrebi izboljša delovno uspešnost, ki je nujni pogoj za napredovanje“ [32].

55. Trditev, da je bila potreba, da se J. De Bryju pošljejo pisna opozorila o njegovi netočnosti, v tej zadevi večja, ker neupoštevanje rednega delovnega urnika ni bilo ocenjeno kot slabo v prejšnjem ocenjevalnem poročilu (glej točko 89 izpodbijane sodbe), ni prepričljiva. Sprememba glede na prejšnjo oceno, če zahteva podrobnejšo obrazložitev, [33] ne more na noben način vplivati na obseg spoštovanja pravic do obrambe.

32 – Sodba Sodišča prve stopnje z dne 20. aprila 2005 v zadevi Sundholm proti Komisiji (T-86/04, neobjavljena v ZOdl., točka 32).

33 – Glej zlasti sodbo Sodišča z dne 16. decembra 1987 v zadevi Turner proti Komisiji (178/86, Recueil, str. 5367) in sodbo Sodišča prve stopnje z dne 16. julija 1992 v zadevi Della Pietra proti Komisiji (T-1/91, Recueil, str. II-2145, točka 30).

56. Obveznost zapisati in v razumnem času posredovati zainteresirani osebi vsa dejstva o njenem vedenju, ki lahko podprejo slabo oceno, vključeno v ocenjevalno poročilo, se ne zahteva na podlagi načela spoštovanja pravic do obrambe in je navsezadnje povezana z velikimi praktičnimi težavami. Ta obveznost pomeni, da morajo ocenjevalci redno dnevno opazovati vedenje ocenjevanih uradnikov in se zelo hitro odzivati s pripravo zapiskov, ter poleg tega otežuje vodenje osebnih spisov, ki lahko zaradi pridobljenega obsega hitro postanejo težko obvladljivi. Nazadnje, ta obveznost tudi preveč formalizira odnose med nadrejenimi in uslužbenci, kar je lahko le vir napetosti.

C – *Obseg vodnika za ocenjevanje*

57. Treba je še preveriti, ali je vodnik za ocenjevanje, kot je trdilo Sodišče prve stopnje (glej točko 91 izpodbijane sodbe), v tej zadevi zahteval bolj zavezujoč pomen načela spoštovanja pravic do obrambe in/ali člena 26 Kadrovskih predpisov, kot npr., da nadrejene uradnika zavezuje, da pisno in pravočasno zapišejo vsako dejstvo, ki bi se v KOP, ki ga je treba pripraviti, lahko uporabilo proti uradniku.

58. Res je, da se lahko vodnik za ocenjevanje, ki ga je Komisija poslala uslužbencem julija 2002, opredeli kot notranja smernica in se mora kot tak šteti za informativni kodeks ravnanja, ki si ga je uprava sama določila. Komisija mora torej ta vodnik upoštevati, razen če pojasni razloge, zaradi katerih odstopa od njega, saj v nasprotnem primeru krši načelo enakega obravnavanja. [34]

59. Vendar me Sodišče prve stopnje s predstavitvijo zahtev, naloženih ocenjevalcem v vodniku za ocenjevanje, ni prepričalo. Pretirano se mi zdi razlagati ta vodnik tako, da nalaga, naj se vsak očitek o ravnanju zainteresirane osebe zapiše in posreduje tej osebi kmalu po dejanju. Ta vodnik seveda vztraja pri nujnosti „rednih in pravočasnih konstruktivnih povratnih informacij“, da ocena ne bi bila „presenečenje za zainteresirano osebo“ (poglavje 3 vodnika). In v točki 3.2 natančneje določa, da se morajo te povratne

34 – Kot je razvidno iz ustaljene sodne prakse. Glej zlasti sodbe z dne 30. januarja 1974 v zadevi Louwage proti Komisiji (148/73, Recueil, str. 81, točka 12), z dne 1. decembra 1983 v zadevi Blomefield proti Komisiji (190/82, Recueil, str. 3981, točka 20) in z dne 13. decembra 1984 v združenih zadevah Lux proti Računskemu sodišču (129/82 in 274/82, Recueil, str. 4127, točka 20) ter sodbo Sodišča prve stopnje z dne 10. septembra 2003 v zadevi McAuley proti Svetu (T-165/01, RecFP, str. I-A-193 in II-963, točka 44).

informacije „nanašati na določena področja vedenja“ in „se posredovati kakor hitro je mogoče po opravljenem delu“. S tega vidika je res, da ocenjevalce sili, „da zbirajo delovne primere […], hranijo kopije ali naredijo zapiske“ (točka 3.1 vodnika za ocenjevanje). Vendar bi bilo napačno, če bi te zahteve razumeli tako, da nalagajo pisanje zapiskov o vsakem določenem področju vedenja. V poglavju 3 vodnika je sicer navedeno, da se lahko povratne informacije zagotavljajo z „uradnimi ali *neuradnimi* ocenami in *individualnim pogovorom*“ [35]. Povedano drugače, očitek o določenem področju ravnanja je lahko tudi v obliki ustnega opozorila.

60. V nobenem primeru teh zahtev, določenih v vodniku za ocenjevanje, ni mogoče razumeti kot poseben, bolj zavezujoč izraz spoštovanja pravic do obrambe. To spoštovanje, opredeljeno kot pravica do izjave, se – kot smo videli – zahteva samo v ocenjevalnem postopku, ne pa v ocenjevalnem obdobju. Pravica biti – vsaj ustno – opozorjen, ki je določena v vodniku za ocenjevanje, je bolj zahteva po dobrem upravljanju. Dobro upravljanje namreč pomeni, da nadrejeni čim hitreje obvestijo ocenjevane uradnike o očitkih, ki bi se jim lahko povedali, da se jim omogoči izboljšanje vedenja v službi in se tako zagotovi dobro delovanje te službe.

61. Res bi lahko odvrnili, da spoštovanje pravic do obrambe „izpolnjuje zahteve po dobrem upravljanju“ [36]. Vendar če se spoštovanje pravic do obrambe lahko dojema kot del dobrega upravljanja, ta pojem zelo presega okvir tega procesnega jamstva. In tako je predvsem zato, ker dobro upravljanje nalaga obveznost, da ocenjevalci v kratkem času od nastanka dejstev obvestijo ocenjevane uradnike o teh dejstvih, ki so lahko podlaga za neugodno oceno v ocenjevalnem poročilu.

62. Iz vseh zgornjih ugotovitev izhaja, da je bilo v izpodbijani sodbi nepravilno uporabljeno pravo, ker se ni upošteval obseg spoštovanja pravic do obrambe glede na temeljno načelo ter člen 26 Kadrovskih predpisov in vodnik za ocenjevanje.

35 – Moj poudarek.

36 – Glej na primer zgoraj navedeno sodbo Vlachaki proti Komisiji, točka 64.

III – Predlog

63. Iz teh razlogov Sodišču predlagam, naj ugodi pritožbenemu razlogu, ki se nanaša na kršitev prava Skupnosti, in posledično razglasi za nično sodbo Sodišča prve stopnje Evropskih skupnosti z dne 12. julija 2005 v zadevi De Bry proti Komisiji (T-157/04).